Hätämaan tietäjä kansan kertomana
Toimitus: Yrjö Koskela, Elsa Punkeri, Valma Tölli
ISBN 951-9099-30-1
Alkuperäispainos:
Kirjapaino Osakeyhtiö Kaleva - Oulu - 1975
Näköispainos:
Multiprint - Oulu - 2010
218 sivua

Karhukankaan Koskelat ry:llä on lupa kopioda
Kustannusosakeyhtiö Pohjoisen kustantama
Hätämaan tietäjä -kirja
13.5.2009 Kaleva Kustannus Oy

Tämä kirja on muuttamaton näköispainos
alkuperäisteoksesta digitaalisesti kopioimalla.
Kirjaa on saatavissa vain Karhukankaan Koskelat ry:ltä.

HÄTÄMAAN TIETÄJÄ

kansan kertomana

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ
pohjoinen

Toimituskunta:
Yrjö Koskela, Elsa Punkeri, Valma Tölli.

Hätämaan tietäjä eli Juho Luomajoki (1843—1914) oli kansanparantaja ja tietäjä, joka harjoitti kotikylässään Piippolan Leskelässä myös menestyvää maanviljelystä. Luomajoki oli hyväntekijä, joka oli saanut oppinsa aikansa kansanparantajilta, kirjoista ja itse kokeilemalla. Hän oli luonnonlahjakkuus, jolla oli muinaisen suomalaisen tietäjän ja Siperian šamaanin ominaisuudet.

Luomajoki teki ympäristöstään ja yleensä elämänilmiöistä tarkkoja havaintoja, vaikka oli sokea. Kun hän nauroi, jäi epäselväksi, mille hän todella nauroi: kerrotulle asialle, keskustelutoverille vai jollekin aivan muulle.

Luomajoki oli ''lääkäri'', joka otti potilaansa täysihoitoon. Hätämaassa oli välistä yhdellä kertaa kymmeniä potilaita. Luomajokeen turvauduttiin myös rakkaussuruissa ja varkaan käydessä. Hänen luokseen tultiin ulkomailta saakka. Vain murtoosa kävijöistä raapusteli nimensä Hätämaan vieraskirjaan — käymälän seiniin.

Kirjaa Hätämaan tietäjästä on odotettu. Teoksesta eivät ole kiinnostuneet ainoastaan Luomajoen tunteneet ihmiset, vaan kiinnostus siihen on huomattavasti laajempi. ''Hätämaan tietäjä kansan kertomana'' -kirjalla on myös kansatieteellistä, uskontotieteellistä ja psykologista merkitystä.

ISBN 951-9099-30-1

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ pohjoinen

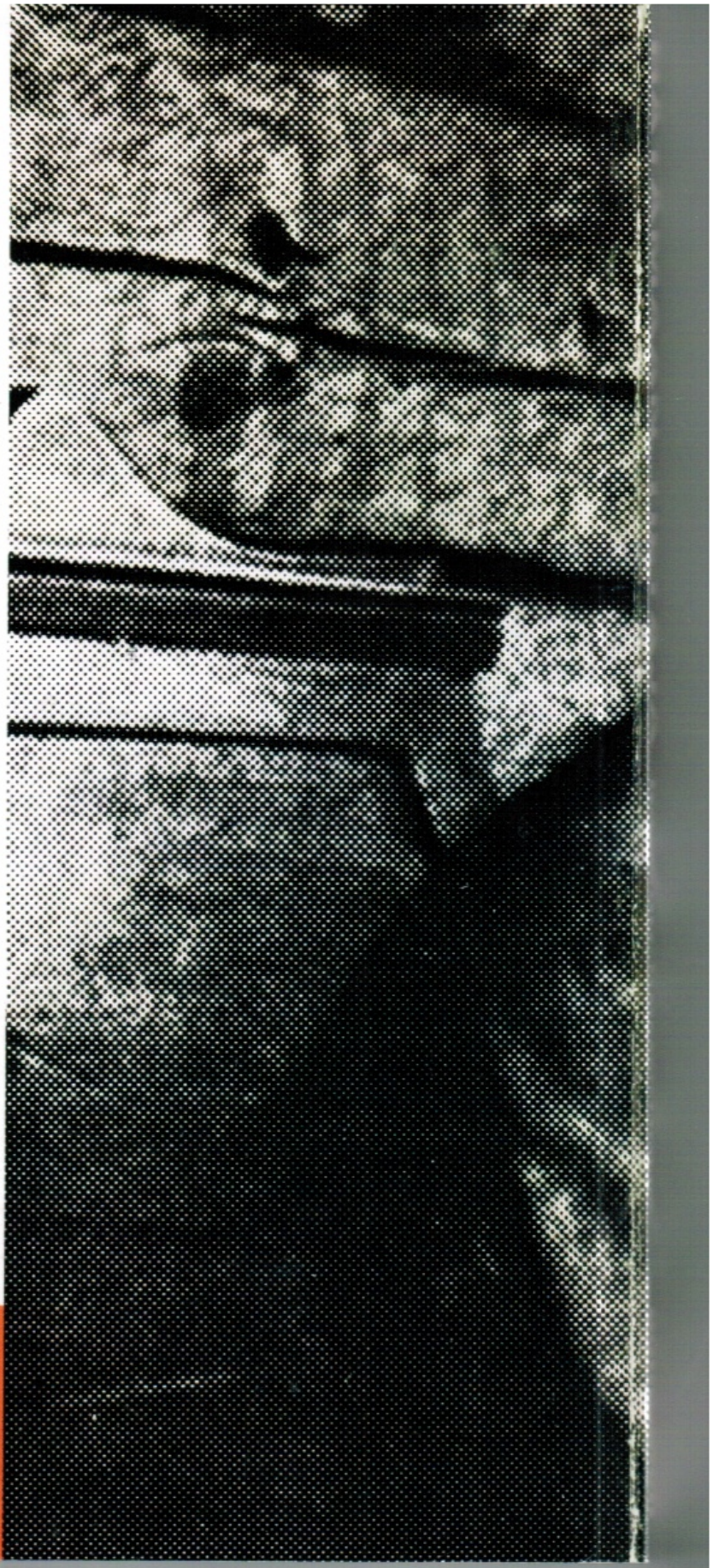

Sisällysluettelo

Esittely 9

I

Juho Luomajoki eli Hätämaan tietäjä 14
Hän nauroi ylinnä 17
Avioliitto 19
Sokeus 21
Kirkasluontoisuus 22
Näkijä 24
Taikuus 25
Hätämaan arkipäivää 26
Heikki Niiranen: Hätämaahan apulaiseksi ... 34

II

Polsterin alta löytyi 41
Kuuli puheen kaukaa 43
Käsi parantui 44
Murhapolttaja löytyi 45
Aisti näkemättä 48
Miksi et myynyt hevosta 49
Hevostappo 50
Narraus epäonnistui 51
Petkuttivatko pojat 52
Ei ollut varastettu 54
Köysi kiireellä takaisin 55
Aavistelija 57
Näkemättä havaitsi 58
Kun vieraat palautettiin 59
Niin orsi katkesi 60
Rahat lukitusta kaapista 61
Palvelijattaren rahat 62
Ylitalosen rahat 63
Kiesiporukka 64
Lainahevonen 65
Kuolemansa ennustaminen 66

Ruumiinmittakeppi 67
Mihin heitit pyssysi 68
Naurattihan se 69
Narrauksen tulos 70
Rosvo on vieressäsi 71
Erkkilän hevonen 72
Ukko näki oikein 73
Sonni tuli kotiin 74
Innottari 75
Mummu ja lehmät 76
Nuorukka tuli kellolleen 78
Raato tiesi 80

III

Kaksitoistavuotias lääkärinä 83
Kampaaminen rauhoitti 84
Minä tapan sinut 85
Veret liikkeelle 86
Lääke veripahkaan 87
Peukaloleikkaus 88
Mielisairaus parantui 89
Rauhaton helsinkiläinen 91
Kaatumatautisia 92
Kaulaa myöten karsinaan 93
Lääkkeenä sammalkivi 94
Kääreet lammaskarsinasta 95
Sormi terveeksi 96
Pyhäjokinen neitonen 97
Liikuntakyky palasi 98
Ilmajokisia Hätämaassa 99
Emäntä Muhokselta 100
Tyhjöset jäivät 101
Riihenmittaus 102
Kylmäisy 103
Hautoen ja raviten 104
Kannatti maksaa 105
Nopea parantuminen 106
Jaanista rauhallisempi 107
Lehmänlantaa ihottumaan 108
Tosihomma paransi vatsan 109
Kaksi parantui 110
Vatsa parantui ja kirves löytyi 111
Hätämaasta ensiapua 112

Sahataan koivet poikki 113
Joona 114
Pöyhistellen 115
Koin lääkitseminen 116
Katkennut sormi 117
Pöhöttyneet kasvot 118
Painoi pikkuvarvasta 119
Hullua on puristettava 120
Hullu lattiaan 121
Raivohullu tyttö 122
Rouva Amerikasta 123
Luulotautisiakin on 124
Ihmisten lääkkeitä 126

IV
Onnentuoja 137
Karkotus luteille 139
Navetta käärmeen paikalle 140
Piiputtelua lehmän ummetukseen 141
Hylkeenkarvoja ja toukanjauhoja 142
Käärmeitä vieraina 143
Hairi käärmeen sulin kourin 144
Eläinten lääkkeitä 145

V
Hätämaalainen sukkeluuksien keksijänä 149
Ronskit terveiset 150
Oppipojat kokeiltiin 151
Värjäri jäi toiseksi 152
Saarna ja sammakko 153
Mustalaisten pettäminen 157
Rehellisyys kokeiltiin 158
Syyllinen löytyi 159

VI
Kylvötaikoja 163
Ruvet palkaksi 164
Lipakat lähdöt 165
Lakaisten lehmät terveeksi 166
Huppana Muhokselta 167
Miksi russakat katosivat 168
Kun siukat pyrkivät tyttöihin 170
Kävelevä saapas 172

Saatavat jäivät 173
Aisakello, kulkuset ja tiu'utkin mykistyivät .. 174
Aisat katkesivat 179
Kalilan hevonen 180
Vesi vastaan 181
Tehokkaita jyviä 182
Tietäjälle etulyönti 183
Houkutteli pirut pulloon 184
Lähtö tuli Häröseltäkin 185
Pirujen karkotus 186
Riiheen ei sopinut 187
Itkettäjä ja iso mies 188
Puukko poltteli 189
Varas jäi kiinni 190
Hätämaalaisen kova maine 191
Usko puuttui 192
Ei tullut tietäjää 193
Et ollutkaan mies 194

VII

Elsa Punkeri: Ihmeellinen ihminen 199
Yrjö Koskela: Piippolan Leskelä 203
Leskisveljekset 205
Talouselämä 206
Yhdistyksiä 208
Leskelän nuorisoseura 209
Kyläläisiä vuosisadan vaihteessa 210
Lähteet ja tiedonantajat 216